

Чи можна називати церковних лідерів «отцями» ?

"І не називайте нікого на землі отцем, бо є один у вас Отець — Небесний" (Матвія 23:9).

Протягом історії, включно з тим часом, починаючи з тих днів, коли Ісус вимовив ці слова, ми називали інших на землі батьком. Цей заголовок використовується в різних контекстах.

Наприклад: У нашому світському житті ми називаємо інших батьками: засновників країн або політичного чи релігійного руху, коли звертаємося до наших муніципальних лідерів, Наприклад, коли американці звертаються до Джорджа Вашингтона, першого президента Сполучених Штатів, вони його називають батьком країни, також так звертаються турки до Ататюрка.

У нашому сімейному житті ми називаємо батька-чоловіка – біологічного чи прийомного – батьком.

У нашому релігійному житті, особливо православному, з найдавніших часів ми називали наших священників батьком, у деяких випадках голову чоловічої релігійної громади називають абатом (ігуменом) (походить від abba – означає батько або тато) і єпископ Олександрійський як Святіший Отець або Папа (для тата). У ранній Церкві була практика називати всіх єпископів татом.

ОК, АЛЕ ЯК ЦЕ МОЖЕ БУТИ?

Оскільки Ісус сказав те, що Він сказав, чи не ми не слухаємо Його, коли продовжуємо використовувати цей термін?

Я не думаю, що багато християн, будь-коли в історії Церкви, заперечували проти того, щоб називати свого біологічного батька чоловіка батьком. Ви заперечуєте? Чи хтось із вас коли-небудь казав: «Вибачте, е-е... мій батько, Ісус не дозволяє мені називати вас батьком». Ні, звичайно, ми цього не говоримо. Якщо ми погоджуємося з цим, то маємо зробити висновок, що цей уривок не слід сприймати буквально. Так, ми починаємо з буквального сенсу сказаного, але потім переходимо до глибшого сенсу.

ЧОМУ ЗАДАВАТИ ПИТАННЯ?

Дві причини... першу я вже назвав: віра шукає розуміння; і друге: деякі не-православні християни намагаються цими словами Христа показати, що Православна Церква не Христова. Ми повинні бути готові відповісти на ці заперечення.

Треба звернути увагу на два інших вірші з цього ж абзацу:

"Ви ж не називайте себе вчителями, бо один є у вас Учитель, а всі ви — брати" (Матвія 23:8).

"Не називайтеся і наставниками, бо є один у вас Наставник — Христос" (Матвія 23:10).

У буквальному сенсі ми не повинні називати інших вчителями чи наставниками, але тих, хто навчає, часто називають вчителями, чоловіків часто називають містерами (від master), а жінок часто називають міс або місіс (від mistress). Ми також постійно використовуємо термін доктор; але це також означає вчителя.

Ну, ви бачите, куди це веде; туди ж, куди пішов батько. Тож чому дехто заперечує проти терміну «батько» у застосуванні до католицького чи православного священика, але не до вчителя чи лікаря, обидва з яких також використовуються в релігійному/духовному сенсі як православними, так і не-православними ... або господарем, для цього справа?

Відповідь, на мою думку, може полягати в тому, що використання слова «отець» православними, католиками чи навіть деякими протестантами є в їхній свідомості дуже помітним свідченням того, що ці Церкви суперечать вченню Христа.

ЧИ НАДАЄ НОВИЙ ЗАПОВІТ ДОКАЗИ НА ПІДТРИМКУ ПРАКТИКИ?

Найбільш корисні докази на підтримку вчення Церкви походять із Нового Завіту. Чи можемо ми знайти приклади, коли автори книг Нового Завіту, писавши під натхненням Святого Духа, використовували терміни, які виражають ці стосунки між батьком і дитиною в питаннях, що стосуються наших стосунків у вірі? Відповідь: «Так».

Приклад святого Стефана: Почнемо зі святого Стефана, першомученика Церкви та одного з перших семи дияконів. Єврейська влада закидала його камінням до смерті. Слова, які він сказав на свій захист, записані в Діяннях апостолів. У цій книзі Нового Завіту розповідається, що Степан був сповнений Святим Духом. Його звинуватили в богохульстві. Єврейський первосвященик запитав його, чи це правда. Він відповів: «...Мужжі брати й отці, вислухайте мене. Аврааму, отцю нашому, з'явився Бог слави...» (Дії 7:2).

Сповнений Святого Духа, святий Стефан звертався до тих, хто звинувачував його в богохульстві, включаючи релігійну владу, як отців, а також називав Авраама батьком; все одним реченням. Він продовжує використовувати цей термін у своїх інших реченнях.

Приклад св. Павла: Святий Павло написав два новозавітні послання до церкви в Коринті. У своєму першому листі він писав: «Я пишу це не для того, щоб засоромити вас, але щоб напоумити вас, як моїх улюблених дітей. Бо хоча ви маєте незліченну кількість наставників у Христі, ви не маєте багатьох батьків. Бо я став вашим батьком у Христі Ісусі через Євангелію. Тож я закликаю вас бути наслідувачами мені. Тому я послав до вас Тимофія, мою улюблену і вірну дитину в Господі, щоб нагадати вам про мої шляхи у Христі, як я їх навчаю всюди в кожній церкві». (1 Коринтян 4:14-17)

Тут святий Павло використовує батька, щоб описати свої духовні стосунки з коринтянами, яких він називав своїми дітьми. Ми могли б знати його як святого Павла... Коринтяни могли знати апостола як отця Павла. Насправді наше використання слова «батько» в певному значенні нічим не відрізняється від термінів, які використовуються для опису духовних стосунків у не-православних християнських церквах, таких як пастор або вчитель.

Святий Павло також говорить нам у цьому листі, що різні люди в Церкві мають різні дари. Тут ми знаходимо термін вчитель. «І Деяких Бог поставив у Церкві: по-перше — апостолами, по-друге — пророками, по-третє — учителями; потім — чудеса, тоді — дари оздоровлення, допомоги, управління, знання різних мов». (1 Коринтян 12:28)

Є й інші приклади від св. Павла, а також від інших апостолів, але цього поки достатньо. Ви можете переглянути інші приклади.

Петро назвав Марка «сином своїм» (1 Петра 5:13). Павло називає Тимофія «мій справжній син у вірі», вказуючи таким чином на його близькі стосунки з Тимофієм (1 Тимофію 1:2). В іншому місці в листах Павла він також називає Онисима своїм сином, вказуючи, що він був духовним батьком колишнього раба (Фил. 1:10).

Апостоли також мають на увазі, що вони є «духовними отцями» у стосунках до різних конгрегацій. Апостол Іван називав членів церкви, яку він наглядав, своїми дітьми (1 Івана 2:1, 12–13). Стосунки Павла з коринфською церквою схожі на стосунки батька зі своїми дітьми (2 Коринтянам 12:14–15). В іншому місці Павло пише: «Я пишу це не для того, щоб присоромити вас, але щоб застерегти вас, як моїх дорогих дітей. Навіть якби ви мали десять тисяч опікунів у Христі, ви не маєте багатьох батьків, бо я став вашим батьком у Христі Ісусі через Євангелію» (1 Коринтян 4:14–15). У кожному випадку могло бути так, що ці апостоли привели своїх «духовних дітей» до віри в Христа; навіть якщо вони цього не зробили, апостоли любили, захищали і вели тих, хто перебував під їх духовною опікою, як батько своїх власних дітей. Ми зауважуємо, що хоча Павло називає Тимофія своїм «сином у вірі», інші віруючі ніде не звертаються до жодного з апостолів як до «батько».

У Святій Біблії ми можемо знайти, що кожен, хто вірить у Христа, є дітьми Авраама. "Як написано: Авраам повірив Богові, і це вважалося йому за справедливість. Отже, знайте, що ті, хто від віри, вони сини Авраама. І Писання, передбачаючи, що Бог виправдує поган через віри, сказаної раніше Авраамові: У тобі благословляться всі народи» (Галатам 3:6-8). Пізніше ми бачимо, що апостоли називали Авраама своїм батьком. «Хіба Авраам, наш батько, не ділами виправдався, коли приніс свого сина Ісака на жертovníк?» (Галатам 3:6-8).

Мається на увазі щось інше. Це місце тих, хто має владу від Бога, щоб визначити, якщо можливо, що Ісус мав на увазі. Церква виконала це завдання, і очевидно, що вона не вірить у те, що Ісус мав на увазі обмежити використання батька лише Богом без будь-якого іншого можливого використання. Священиків ми вчили називати отцями. Отже, до віри ми прагнемо додати розуміння.

ТОЖ ЩО МАВ НАСПРАВДІ ІСУС?

Маючи тепер змогу поглянути на весь контекст Євангелія від Матвія 23:1-12, не будучи схильними називати православних священиків, отче, що ми можемо відкрити? Останній вірш є повчальним: «Хто підноситься, буде принижений, а хто принижується, буде піднесений». Ісус, очевидно,

навчає проти тих, хто хоче себе піднести. За допомогою цього ключа ми дивимося, як Він описує тих, кого Він критикував.

«На сидіння Мойсея посідали книжники та фарисеї. Усе, що лише скажуть вам, робіть і виконуйте, але так, як вони, не чиніть, бо вони кажуть і не роблять. Вони в'яжуть важкі, непосильні тягарі й кладуть на плечі людей, а самі пальцем своїм не хочуть їх поворухнути. Усі свої вчинки вони роблять так, щоб їх бачили люди. Роблять ширшими свої філактерії та збільшують китиці, люблять почесні місця на бенкетах і перші місця в синагогах, і вітання на майданах, щоб їх кликали люди: Учителю!». (Матвія 23:2-7)

Книжники та фарисеї, можливо, почали з найкращих намірів, але вони насолоджувалися шаною та послухом, яких вони вимагали більше, ніж послугою, яку вони надавали. Роблячи це, вони відокремилися від істинного Батьківства, яке походить від одного Бога. Вони не були батьками, вони були лицемірами. Батьком називали лише тих лідерів, які виховали послідовників, тому це прикріплюватися до людини. У православної церкві всіх священників називають отцями, це звання є знаком поваги до сану. Ісус засудив тих, хто хоче відокремитися від Батьківства Бога, замінивши собою Бога.